

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ

Ізмоєнова Н.К. - аспірант

ПФ НУБіП України «Кримський агротехнологічний університет»

У статті розглянуто методичні засади формування та оцінки економічного механізму діяльності фермерських господарств.

***Ключові слова:** економічний механізм, розвиток, показники, коефіцієнти, складові економічного механізму.*

Вступ. Сучасний механізм функціонування фермерських господарств формується й розбудовується під впливом багатьох організаційних, економічних, соціальних і інших факторів. Представляючи собою систему малого агробізнесу що динамічно розбудовується, він складається з окремих взаємозалежних і взаємозалежних елементів. Раціональне моделювання механізму господарювання в регіональному АПК припускає ефективне протистояння впливу екстремальних факторів внутрішнього й зовнішнього середовища, пристосування до ринкових умов, що змінилися. Процеси що виникають в аграрному секторі економіки обумовлюють необхідність формування структур адекватних вимогам ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняними науковцями підприємництво в аграрній сфері почало досліджуватися з початку 30-х років ХХ сторіччя. Сьогодні серед економістів, які займалися розвитком фермерських господарств можна виділити Л.Ю. Мірошник, П.М. Макаренко, В.Я. Месель-Веселяк, Л.О. Мармуль, П.Т. Саблук, Ю.М. Новіков, К.А. Лебедев, М.В. Додонова. Проте в теорії економічного механізму функціонування фермерських господарств залишається чимало дискусійних питань.

Мета дослідження. При дослідженні ефективності функціонування економічного механізму нами було сформульовано та вирішено низку питань: визначено основні складові економічного механізму та виявлено основні показники ефективності розвитку економічного механізму. Дослідження входить у план наукової роботи ПФ НУБіП У «КАТУ» підрозділ 2.3.4. Вдосконалення організаційно-економічних механізмів підвищення ефективності функціонування сільськогосподарських формувань реєстраційний номер 0111U008813.

Результати дослідження. Нами визначено, що організаційно-економічний механізм складається із двох основних складників: організаційного та економічного. Так організаційна складова організаційно-економічного механізму складається із механізму організації виробництва, механізму організації труда, механізму організації виробництва та

інформаційного механізму. Для оцінки кожної під складової нами виявлено група показників, які характеризують цю групу.

Економічна складова організаційно-економічного механізму складається на нашу думку із таких складників як податковий механізм, ринковий механізм, економічне та матеріальне стимулювання, кредитний та інвестиційний механізм, лізинговий механізм та страховий механізм, а також механізм фінансових показників.

Якщо ми уявимо, що за для подальшого розвитку фермерського господарства у потенційного фермера є знаряддя труда, бажання, технологія та земля, але податкова політика у державі спрямована не на розвиток сільгоспвиробника, то усі його старання будуть марні – йому не вдасться ефективно розвиватися.

Податковий механізм як одна із складових часток організаційно-економічного механізму складається із показників податкового тиску та показників оцінки системи податкового забезпечення (рис. 1.).

Рис. 1. Показники оцінки розвитку податкового механізму*

* Складено автором

До показників податкового тиску можна віднести коефіцієнт податкового тиску який буде характеризувати розмір податкового навантаження.

До показників оцінки системи податкового забезпечення ми віднесемо такий показник як бальна оцінка системи податкового забезпечення. Після аналізу відповідей ми можемо розрахувати бальну оцінку податкового забезпечення відносно сільгоспвиробників.

Наступною складовою економічної складової механізму є ринковий механізм, який безпосередньо впливає на економічну діяльність будь-якого підприємства. Ринкові закони ще ніхто не відміняв, тому ми повинні їх враховувати. До ринкових складових ми віднесли показники діяльності ринкових законів, показники ціноутворення, показники оцінки діяльності конкурентів.

Одним із показників діяльності ринкових законів ми вважаємо бальну оцінку діяльності ринкових законів, яка на нашу думку безумовно дорівнює одиниці, тому що ринкові закони завжди діють у тому чи іншому смислі.

Показники ціноутворення на нашу думку характеризують наскільки ефективно ціноутворення у галузі, і як воно впливає на діяльність фермерських господарств.

Наступною складовою економічної частини є механізм економічного та матеріального стимулювання, який характеризує стимули фермера, які можуть привести до розвитку його господарства, до таких стимулів ми віднесли показники економічного стимулювання, та показники задоволення власних потреб, оскільки фермерство, як ми вже відмічали, це стиль життя і у першу чергу фермер робить для задоволення потреб власної сім'ї.

До показників економічного стимулювання ми віднесемо на самперед розмір фінансового результату діяльності, тому що для фермера має значення яку винагороду відполучить за свій труд у кінці року.

До показників задоволення власних потреб відноситься коефіцієнт забезпеченості продукцією сільськогосподарства, тобто наскільки фермер забезпечує власну сім'ю сільськогосподарською продукцією.

Кредитний та лізинговий механізми впливають на діяльність фермера як підприємця та при сприятливих умовах дають змогу розвивати бізнес. Кредитний та лізинговий механізм є складовими механізму розвитку і враховують показники оцінки кредитної забезпеченості та показники оцінки лізингової забезпеченості.

До показників оцінки кредитної забезпеченості ми відносимо середню величину кредитного відсотка для фермерських господарств за останні роки.

Для доступності фермерських господарств в користуванні кредитами необхідно знизити процентну ставку кредитування, збільшити строки кредитування і залишити банківську систему стабільною. В цілому можна зробити висновок, що фермерські господарства мають менше можливостей доступу до кредитів комерційних банків, у порівнянні з великими сільськогосподарськими підприємствами через їхній низький рівень інформованості про можливості кредитування, а також дефіцит часу для оформлення всіх необхідних документів. Поряд з цим вони мають більший доступ до альтернативних джерел фінансування, якими і користуються. Результати експертів свідчать про те, що фермерські господарства більш прибуткові, ніж реформовані сільськогосподарські підприємства і повертають кредити краще. Комерційні банки, які б розробили програму кредитування фермерських господарств могли б заробити на цьому, а також сприяли б розвитку фермерства.

Наступною складовою розвитку економічної частини організаційно-економічного механізму є інвестиційний та страховий механізми. Сільськогосподарське виробництво одна із тих галузей, яким необхідно використовувати інвестиції, що допомогло би розвитку та сприяло зросту якості та кількості виробленої продукції. Не підлягає запереченню й той факт, що сільськогосподарське виробництво є специфічним та залежним від природних явищ, які можуть як сприяти врожаю, так і повністю його знищити.

Останньою, але не менш важливою складовою організаційно-економічного механізму є механізм фінансових та економічних показників діяльності фермерського господарства. На розвиток фермерського господарства будуть впливати показники діяльності, які можуть свідчити про задовільність фінансового та майнового стану господарства. Спираючись на економічні та фінансові показники можна дещо прогнозувати подальшу діяльність.

Висновки. На основі проведеного дослідження нами запропоновано основні складові економічного механізму (податковий механізм, ринковий механізм, механізм економічного та матеріального стимулювання, кредитний та лізинговий механізм, інвестиційний та страховий механізм, фінансовий та економічний механізм діяльності фермерських господарств) та показники для оцінки ефективності економічного механізму розвитку фермерських господарств. Дослідження не є закінченою науковою роботою й ще підлягає вивченню та вдосконаленню.

Список використаних джерел:

1. Зиновьев Ф.В. Формирование эффективных механизмов хозяйствования в агропромышленном комплексе Крыма / Ф.В. Зиновьев. – г. Симферополь. – Изд. «Таврия». – 2001. – 260 с.
2. Кульман А.А. Экономические механизмы / А.А. Кульман; пер. с фр.; под общ. Редакцией Н.И. Хрустальной. – М.: АО Издательская группа «Прогресс», «Универс». – 1993. – 92 с.
3. Лебедев К.А. Организационно-экономический механизм развития зернопродуктового подкомплекса: теория, методология, практика: монография. / К.А. Лебедев. - К.: ННЦ ИАЭ, 2009. – 272с.
4. Осипов Ю. М. Хозяйственный механизм государственно-монополистического капитализма / Ю.М. Осипов. - М.: Московск. ун-т. - 1987. - 259с.
5. Райзберг Б., Лозовский Л., Стародубцева Е. Механизм экономический. Режим доступа: <http://www.smartcat.ru/Referat/xtiegramkc.shtml>.

Измоденова Н.К. Методические основы оценки эффективности функционирования экономического механизма.

В статье рассмотрены методические основы формирования и оценки экономического механизма деятельности фермерских хозяйств.

Ключевые слова: экономический механизм, развитие, показатели, коэффициенты, составные экономического механизма.

Izmodenova N.K. Methodological basis of evaluation of the efficiency of functioning of economic mechanism.

The methodological basis of forming and evaluation of economic mechanism of farming management is the main point of the given article.

Keywords: economic mechanism, development, showings, coefficients, the components of economic mechanism